

ZAMONAVIY O'ZBEK OILALARIDA TARBIYANING TIZIMLI HOLDA TASHKIL ETISH XUSUSIYATLARI

M.Mirsaidova

SamDU Fakultetlararo Pedagogika kafedrası o'qituvchisi

ANNOTATSIYA

Bugungi yoshlarini oilada va hayotda kelajagini bunyod qilish va uning yashab, rivojlanib borishidek masuliyatni jamlaydi. Innovatsiyaga asoslangan ta'lim jarayonining uzviy ajralmas bo'lagi, bu-bugungi yoshlarni oilaga moslab tayyorlab borishdir.

Kalit so'zlar: O'zbek, oila, tarbiya, farzand.

АННОТАЦИЯ

Он концентрируется на построении будущего сегодняшних молодых людей в семье и в жизни, а также по мере того, как они живут и развиваются. Неотъемлемой частью инновационного учебного процесса является подготовка молодежи сегодня в соответствии с семьей.

Ключевые слова: узбек, семья, воспитание, ребенок.

ABSTRACT

It concentrates on building the future of today's young people in the family and in life and as it lives and develops. An integral part of the innovation-based teaching process is the preparation of young people today in accordance with the family.

Keywords: Uzbek, family, upbringing, child.

KIRISH

Bugungi kunda sog'lom axloqli, ruhiy yetuk, ma'naviyatli yosh avlodni tarbiyalab voyaga yetkazish dolzarb muammolardan biridir. Oila -istedodli yoshlarhi voyaga etkazish va tarbiyalashning muhim o'chog'i hisoblanadi. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyevning "Biz ta'lim va tarbiya tizimini va tarbiya tizimining barcha bog'inlari faoliyatini bugungi zamon talablari asosida takomillashtirishni o'zimzning birinchi darajali vazifamiz deb bilamiz lozim", diydi. Yosh avlod kamolotida oilaning o'rni va ta'siri beqiyosligini Birinchi Prezidentimiz Islom Kakimov ham bunday baholagan edi; "Insonning eng sof va pokiza tuyg'ulari, ilk hayotiy tushuncha va tasavvurlari birinchi galda oila bag'rida shakillanadi. Bolaning xarakterini, tabiati va dunyoqarashini belgilaydigan ma'naviy mezon va qarashlar - yaxshilik va ezgulikka, oliyjanoblik va mehriyat, or nomus va andisha kabi muqaddas tushunchalarning poydevori oila sharoitida qaror topishi tabiiydir.

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Tarbiya jarayonini tashkil qilishda avvalo shaxs o`sb ulg`ayayotgan atrof-muhitga bog`liq. Shundan kelib komil insonni tarbiyalash oiladagi o`zaro munosabatlarning to`g`ri shakllantirish bilan erishish mumkindir. Darhaqiqat, oila - har bir shaxsga ilk yoshligidan boshlab shakllanadigan insoniy fazilatlar, ezgu-istaklar, qadriyatlar takomil topadigan, ming yillar davomida shakllangan o`zbek xalqining qadriyatlari va ma`naviy merosi ravnaqini ta`minlovchi tarbiya maskanidir. "Halollik, rostgo`ylik, or-nomus, sharmu-hayo, mehru-oqibat, mehnatsevarlik kabi barcha insoniy fazilatlar eng avvalo, oilada shakllangan". Bola shakllanishining ilk maktabi esa ota-onaning o`zaro munosabatlari majmuyi bo`lib hisoblanadi. O`zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyevning "Biz ta`lim va tarbiya tizimining barcha bo`g`inlari faoliyatini bugungi zamon talablari asosida takomikkashtirishni o`zimizning birinchi darajali vazifamiz deb bilishimiz lozim" degan so`zlari bugun hayotda o`z aksini topibgina qolmay, o`zining natijalarini harakatlar samarasi sifatida namoyon qilmoqda. Tarbiya masalasiga o`tgan XX asr boshlarida hayot-mamot masalasi deb qaralgan bo`lsa, bugungi kunda ta`lim va tarbiya o`zaro bogliq holda davlat siyosatining eng muhim va ustivor yo`nalishiga aylangan. Bunga bugungi kunning isboti sifatida yoshlarimiz uchun yaratilgan imkoniyatlarni, balki ularning natijalarini ko`rish mumkin. Sharq xalqlarigina emas, balki dunyodagi mavjud xalqlar, millat va elatlar borki, o`z ertasini farzandining yorug` kelajagi va taqdiri misolida ko`radi hamda buning uchun bor kuch va imkoniyatlarini safarbar etadi. Oila jamiyatning asosiy bo`gini sifatida davlatning ham tayanch nuqtasidir. Shu ma`noda bugungi yoshlarini oilada va hayotda kelajagini bunyod qilish va uning yashab, rivojlanib borishidek masuliyatni jamlaydi. Innovatsiyaga asoslangan ta`lim jarayonining uzviy ajralmas bo`lagi ,bu-bugungi yoshlarni oilaga moslab tayyorlab borishdir. Bu borada o`ta ehtiyotkor bo`lishning yagona sababi-ushbu jarayonni qayta o`tkazib bo`lmaydi, ya`ni oilaviy hayotni qaytadan boshlashni biror inson imkoniyat sifatida qabul qilmaydi. Chunki inson oilada baxtli bo`lmay turib, jamiyat rivojiga hissa qo`shishga qodir emasligi ayon ko`rinib turgan haqiqat. Shu ma`noda yoshlarni oilaaviy hayotga tayyorlab boorish va o`zida kelajakni bunyod qilish va uning yashab rivojlanib borishidek masuliyatni his qiladiradi. "Oilal kichik vatan, oila tinch bo`lsa, baxtli bo`lsa, Vatan ham tinch bo`ladi, yuksaladi". Prezidentimiz SH.M.Mirziyoevning ushbu so`zlari isbot talab qilmas haqiqat ekani barchamizga ayon. Oila-jamiyatning asosiy bo`g`ini sifatida azaldan jamiyatning duru gavhariga qiyoslangan. Bugungi kunda Prezidentimiz yo`lboshchiligida davlat va hukumat tomonidan olib borilayotgan puxta o`ylangan va

uzoqni ko'zlagan insonparvar siyosat, yangilanish jarayonini o'zida aks ettiradigan islohotlarning barchasi zamirida insonlarning bugunidan rozi bo'lib, ertangi hayot uchun mustahkam poydevor yaratishlarini ta'minlaydi. Shu o'rinda mamlakatimizning Birinchi Prezidenti I.A.Karimovning "Oila hayotning abadiyligi, avlodlarning davomiyligini ta'minlaydigan, muqaddas urf-odatlarimizni saqlaydigan, shu bilan birga, kelajak nasillari qanday inson bo'lib etishishiga bevosita ta'sir ko'rsatadigan tarbiya o'chog'i ekanini tan olishimiz darkor "degan so'zlari bugun yurtimizdagi ozgarishlar hamda yuksalishlarning milliy qadriyatlar va zamonaviy ehtiyojlar bilan hamnafas ekanligini namoyon etadi. Zamon bilan hamohang bilim va intellektual tafakkur asri hisoblangan XXI asr har bir oilasi va oiladagi har bir shaxs oldiga o'z shart va majburiyatlarini qo'ymoqda. Ushbu yo'lda yoshlarimizning ta'lim olayotgan dars soatlarida ularning nafaqat fan yuzasidan bilimli, malakali bo'lishlari, ushbu bilim malakalarini amalda, kundalik hayotda qo'llay oladigan, oila degan muqaddas maskanni gullab yashnatish uchun xizmat qila oladigan shaxslar etib tarbiyalash bilan birga oila va uning qadriyatlari, hayotda inson va oilaning o'rni, oilani asrash orqali vatanni sevish kabi tushunchalarni singdirib borish bilan birga ularga amaliy o'rnak ko'rsatishga ham erishmog'imiz zarur. Bularning barchasida innovatsion ta'limning o'rni beqiyos. Ta'lim samaradorligi yuksak bilimlar poydevoridir. Yuksak malakali mutahassislar-taraqqiyot omili bo'lib, yuksak bilimli va intellectual rivojlangan avlodni tarbiyalash-mamlakatni barqaror taraqqiy ettirish va modernizatsiya qilishning eng muhim sgartidir. Bu borada ta'lim va oila hamkorligi natijalar kafolatidir. Chunki ta'lim va tarbiya oila timsolida. Vatanning taqdiri, kelajagidir.

XULOSA

Yoshlarni oilaga tayyorlash ta'lim-tarbiya bilan birgalikda yanada samarali, uning hamkorlikdagi mevalari barcha zamonlar uchun totli bo'ladi. Oila-muqaddas qo'rg'on. Bu muqaddas qo'rg'onni asrash, kelajakka etkazmoq uchun, otalar, onalar, ustozlar birgalikda hamfikir bo'lib, yakdil qadam tashlaylik. Prezidentimiz Islom Kakimov bunday baholagan edi; Insonning eng sof va pokiza tuyg'ulari, ilk hayotiy tushuncha va tasavvurlari birinchi galda oila bag'rida shakillanadi".

REFERENCES

1. Karimov I.A. "Yuksak ma'naviyat-yengilmas kuch", -T"Manaviyat", 2008, 176 b.
2. Shemuhamedov I.R. Inovatsion texnologiyalar yordamida ta'lim samaradorligini oshirish yo'llari.- T.TDPU. 2004.
3. Mavlyanova R.A. Boshlang'ich ta'limda innovatsiya.-T.2007.
4. Ishmuhammedov.R va boshqalar.Tarbiyada innovatsion texnologiyalar-T.2010.